Cao Xuân Sơn, một nét vẽ đầu xuân

"Trời đất cho ta một cái tài/ Giật lưng dành để tháng ngày chơi" (Nguyễn Công Trứ). Bạn bè văn nghệ của tôi có tài gì? Câu hỏi ấy hóa ra rất thừa, bởi lẽ, dưới gầm trời này, trong ra sáu cõi hồn mang của trời đất, ai lại không biết Cao Xuân Sơn vốn là tay thơ thứ thiệt? Thơ vận vào người. "Người thơ phong vận như thơ ấy". Câu thơ của Hàn Mặc Tử vụt ngang qua trí nhớ khi nhớ đến bạn mình, như một lẽ tự nhiên.

Từ nhiều năm nay, Cao Xuân Sơn vẫn là một người đứng ra ngoài mọi thị phi, náo nhiệt, ồn ào. Thế nhưng, nếu cần, vì bạn bè, anh cũng không kém gì ai nhất là trong những cuộc vui thân tình tràn ngập men say bốc lên óc và những câu thơ lại vọng đến. Lúc ấy, chỉ có thơ. Nếu có ai đó, quan sát lúc các nhà thơ ăn nhậu ồn ào, ắt sẽ kinh ngạc không rõ vì đâu những câu chữ du dương cứ mãi tuôn trào một cách lớp lang, chỉnh chu?

Cao Xuân Sơn cũng thế. Có điều, đáng sợ, đáng nể nhất không rõ đọc từ lúc nào, nhớ từ khi nào mà lúc ấy, Sơn có thể đọc vanh vách các bài thơ theo yêu cầu của bạn bè. Làm sao có thể quên, lúc ngoài trời đang mưa tầm tã. Cao hứng lên, Sơn đọc vanh vách luôn những bài thơ Đường. Tiếng đọc thơ của anh, dù nhỏ nhưng đã khiến thiên hạ đang ồn ào, phải lặng đi, im phăng phắc. Và lắng nghe thơ. Phải nói rằng, Sơn là người có trí nhớ cực tốt.

Trong trí nhớ ấy, nếu chia nhiều ngăn, chắc chắn có thơ. Tận sâu thẳm tâm hồn của Sơn vẫn là thơ. Chính vì thế, trong phép ứng xử với nhau cũng thơ nốt. Chẳng hạn, vào một chiều trời mưa dầm dề, lúc tôi đang đặt dấu chấm xuống trang Nhật ký, lập tức một cuộc điện thoại của Sơn gọi đến: "Rượu đó nhé!". Thần tình ấy, khiến cảm động không nguôi. Sơn là vậy. Dù không nhiều lời, ít gặp nhau nhưng anh hiểu v... bạn. Bạn đang vui... đọc loáng qua nhi... viết, đã viết là a... nhận được ngay.

Thế đấy, ai dá... vốn là tơ mơ thả... lên cõi địa đàng... (lyre), chứ không... dưới đất?

Từ cây đàn... thơ của anh rung... thơ nhòi lòng: "... dốc cạn chiêm ba... vách... hạo hạ... Trong thần th... Orpheus phải xuố... đi tìm Eurydice... nhưng anh đi qu...

"Tr□i đ□t cho ta m□t cái tài/ Gi□t l□ng dành đ□ tháng ngày ch□i"(Nguy□n Công Tr□). B□n bè văn ngh□ c□a tôi có tài gì? Câu h□i □y hóa ra r□t th□a, b□i l□, d□□i g□m tr□i này, trong ra sáu cõi h□n mang c□a tr□i đ□t, ai l□i không bi□t Cao Xuân S□n v□n là tay th□ th□ thi□t? Th□ v□n vào ng□□i. "Ng□□i th□ phong v□n nh□ th□ □y". Câu th□ c□a Hàn M□c T□ v□t ngang qua trí nh□ khi nh□ đ□n b□n mình, nh□ m□t l□ t□ nhiên.

T□ nhi□u năm nay, Cao Xuân S□n v□n là m□t ng□□i đ□ng ra ngoài m□i thi phi, náo nhi□t, □n ào. Th□ nh□ng, n□u c□n, vì b□n bè, anh cũng không kém gì ai nh□t là trong nh□ng cu□c vui thân tình tràn ng□p men say b□c lên óc và nh□ng câu th□ l□i v□ng đ□n. Lúc □y, ch□ có th□. N□u có ai đó, quan sát lúc các nhà th□ ăn nh□u □n ào, □t s□ kinh ng□c không rõ vì đâu nh□ng câu ch□ du d□□ng c□ mãi tuôn trào m□t cách l□p lang, ch□nh chu?

Cao Xuân S□n cũng th□. Có đi□u, đáng s□, đáng n□ nh□t không rõ đ□c t□ lúc nào, nh□ t□ khi nào mà lúc □y, S□n có th□ đ□c vanh vách các bài th□ theo yêu c□u c□a b□n bè. Làm sao có th□ quên, lúc ngoài tr□i đang m□a t□m t□. Cao h□ng lên, S□n đ□c vanh vách luôn nh□ng bài th□ Đ□□ng. Ti□ng đ□c th□ c□a anh, dù nh□ nh□ng đã khi□n thiên h□ đang □n ào, ph□i l□ng đi, im phăng ph□t. Và l□ng nghe th□. Ph□i nói r□ng, S□n là ng□□i có trí nh□ c□c t□t.

Trong trí nh□ □y, n□u chia nhi□u ngăn, ch□c ch□n có th□. T□n sâu th□m tâm h□n c□a S□n v□n là th□. Chính vì th□, trong phép □ng x□ v□i nhau cũng th□ n□t. Ch□ng h□n, vào m□t chi□u tr□i m□a d□m d□, lúc tôi đang đ□t d□u ch□m xu□ng trang Nh□t ký, l□p t□c m□t cu□c đi□n thoi c□a S□n g□i đ□n: "R□□u đ□ nhé?". Thân tình □y, khi□n c□m đ□ng không nguôi. S□n là v□y. Dù không nhi□u l□i, ít g□p nhau nh□ng anh hi□u và hi□u r□t rõ v□ b□n. B□n đang vui hay bu□n. Ch□ đ□c loáng qua nh□ng gì b□n v□a vi□t, đã vi□t là anh có th□ c□m nh□n đ□□c ngay.

Th□ đ□y, ai dám b□o nhà th□ v□n l□ t□ m□ th□ tâm h□n bay lên cõi đ□a đàng v□i cây đàn lia (lyre), ch□ không h□ d□m chân d□□i đ□t?

T□ cây đàn □y, nh□ng bài th□ c□a anh rung lên nh□ng câu th□ nhói lòng: *"Nghiêng mình d□c c□n chiêm bao/ Bóng ai trên vách… hao hao bóng mình".*
Trong th□n thoi Hy L□p, Orpheus ph□i xu□ng t□n đ□a ph□ đi tìm Eurydice. S□n cũng đi nh□ng anh đi qua tâm h□n c□a chính anh. Hình bóng xa khu□t □y cũng là b□n c□a tôi, c□a S□n t□ nh□ng ngày trai tr□. Vì th□, đ□c nh□ng câu th□ □y c□ r□ng r□ng mãi. R□i, S□n l□i yêu. Ai cũng th□. Tình yêu l□i đ□n cũng là lúc m□ ra nh□ng c□m h□ng m□i cho Th□ và Đ□i.

Đ□i l□ng l□ và gi□n d□ nh□ chính S□n đã c□m nh□n:*"N□y t□ bùn đen hoa v□n sen/ S□c h□□ng l□m t□t c□ sang hèn/ T□ đâu duyên kh□i, anh nào bi□t?/Ch□ bi□t t□ em, n□ng m□i nhen".*
Đ□c nh□ng câu th□ □y, cám □n nhà th□ □? Không, ph□i cám □n ng□□i ph□ n□ đã đem l□i cho S□n c□m xúc trong tr□o □y. Dù r□ng, m□t m□ng th□ c□a S□n là th□ s□, m□t m□ng khác là th□ dành cho thi□u nhi, nh□ng tôi v□n thích nh□t, nh□ nh□t th□ tình:
"Thôi m□c k□ m□t ngày hay m□t ki□p/ Ch□ đã kim, h□□ng đã l□a, n□□c đã bèo/ Mình có nhau, đ□i thêm nh□n nh□p/ Và b□n mùa yêu d□u cũng v□ theo".
Nghe nh□ nhàng, xao xuy□n và c□ vang ngân mãi.

Trong móng tay c□a nhi□u nhà th□ đã thành danh t□i Sài Gòn, tôi đ□ r□ng v□n còn đó m□t chút bùn c□a quê nhà trên đ□ng c□n d□□i đ□ng sâu, thì Cao Xuân S□n cũng th□. Sâu th□m trong anh nh□ng ngày n□ng hanh khô t□i Sài Gòn, mu□n u□ng m□t chai vang đ□ ph□i ng□i phòng máy l□nh, ai bi□t r□ng, lúc □y, gi□a ngày xuân xanh ph□i ph□i mà trong lòng thi sĩ đang rét m□□t nh□ng gi□t m□a phùn □ Hà Nam x□ B□c? *"Anh nh□m m□t nghe m□a / đ□m t□ng c□n ngh□t th□"* nh□ chính anh đã t□ thú.

Ph□i th□ b□n mình □i, có nh□ th□, cu□i cùng s□ còn l□i □ đ□i s□ng này là gì, n□u không là th□?

LÊ MINH QU□C

(ngu□n:Báo *TINH HOA VI□T s□* XUÂN 2016)